

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-1074

28/12/2018

ქ. თბილისი

ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიას“ 35კვ ძაბვის საჰაერო და საკაბელო ეგზ „მეწიეთი“-ს მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიას“ მიერ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილია „ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე 35კვ ძაბვის საჰაერო და საკაბელო ეგზ „მეწიეთი“-ს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა და სამინისტროს ოფიციალურ ვებ. გვერდზე და შესაბამისი მუნიციპალიტეტების აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფებზე განთავსება.

2018 წლის 1 აგვისტოს (წერილი N9791), „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიას“ მიერ, სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში წარმოდგენილი იყო „ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე 35კვ ძაბვის საჰაერო და საკაბელო ეგზ „მეწიეთი“-ს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში, რაზეც სამინისტროს მიერ სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა, დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (ბრძანება N2-778; 21.09.2018 სკოპინგის დასკვნა N37).

დაგეგმილი საქმიანობის მიზანს წარმოადგენს ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში „საშუალა ჰესი 1“ და „საშუალა ჰესი 2“ ჰესების მიერ გამოიმუშავებული ელექტროენერჯის, ენერჯი-პრო ჯორჯიას ბალანსზე არსებული 35 კვ ქვ/ს „ხიდისთავის“ საშუალებით ერთიან ელექტროსისტემასთან მიერთება ერთჯაჭვიანი 35 კვ საჰაერო და საკაბელო ეგზ-ს ტრასით. საკაბელო მონაკვეთის არსებობა განპირობებულია ეგზ-ს დასახლებულ პუნქტებში გავლით. ელექტროგადამცემი ხაზის საერთო სიგრძე იქნება დაახლოებით 7,4 კმ. აქედან, 4 კმ არის საჰაერო ეგზ (N°1 - N°21 საყრდენამდე), ხოლო 3,4 კმ არის საკაბელო ეგზ. მიწის ზედაპირის სიმაღლეთა დიაპაზონი მერყეობს ზღვის დონიდან 362-188 მ.

წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშის თანახმად განხორციელდა ეგზ-ს განთავსების ალტერნატიული ტერიტორიის და ტექნოლოგიის განხილვა. წარმოდგენილი ალტერნატივებიდან შერჩეულ ალტერნატივას უპირატესობა მიენიჭა სამშენებლო სამუშაოების სიმცირით და სოციალური ზემოქმედების კუთხით. ანგარიშის თანახმად სამშენებლო სამუშაოებისთვის დამატებითი ბანაკების მოწყობა არ იგეგმება. სამუშაოების ჩასატარებლად გამოყენებული იქნება საშუალა 2 ჰესის მომსახურებისთვის მოწყობილი სამშენებლო ბანაკის ინფრასტრუქტურა. დაგეგმილი საქმიანობა არ ითვალისწინებს

ადგილობრივი მოსახლეობის განსახლებას, ან მიწის ნაკვეთების დროებით ან/და მუდმივ საკუთრებაში გამოყენებას, რადგან ის მიწის ნაკვეთები, რომლებზეც განთავსდება საკაბელო და საჰაერო ტრასა ნაწილი სახელმწიფოს, ნაწილი კი შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიას“ საკუთრებაშია.

საჰაერო ეგზ, რომლის საერთო სიგრძე დაახლოებით 4 კმ-ია (21 საყრდენით) მთლიანად მოექცევა მდინარე საშუალას ხეობის ფარგლებში. წარმოდგენილი პროექტის დერეფანი ნაწილობრივ მოიცავს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ, ჩოხატაურის სატყეოს უბნის, ჩოხატაურის სატყეოს, ყოფილ საკოლმეურნეო ტყეს. პროექტის ფარგლებში მოეწყობა ახალი რკინის კონსტრუქციის ხიდი, რომლითაც ისარგებლებს, როგორც ადგილობრივი მოსახლეობა, ასევე ჰესის და ეგზ-ის მშენებლობის დროს მოძრავი ტრანსპორტი. საპროექტო დერეფნის ფარგლებში ერთი ანძის განთავსება მოხდება საცხოვრებელი სახლიდან დაახლოებით 150 მ-ში (ანგარიშის თანახმად აღნიშნული სახლი დაკეტილია და არავინ ცხოვრობს). საყრდენების მოწყობისათვის საჭირო მიწის ნაკვეთების დიდი ნაწილი შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიას“ საკუთრებაშია. როგორც წინამდებარე ანგარიშშია მოცემული, საპროექტო ანძები დამონტაჟდება არსებული გზის მიმდებარე ტერიტორიებზე და შესაბამისად დროებითი მისასვლელი გზების მოწყობა დაგეგმილია მხოლოდ 6 წერტილში, მაგრამ აღსანიშნავია, რომ არსებული გზის სიახლოვის გამო დროებითი გზების მოწყობა საჭირო იქნება მოკლე მონაკვეთებზე.

საპროექტო საჰაერო ეგზ სათავეს იღებს „საშუალა 2 ჰესის“ შენობიდან. საწყისი N 1 დან N 11-ის ჩათვლით საყრდენები განთავსდება მდინარე საშუალას მარჯვენა ფერდზე. მე-4, მე-5, მე-7, მე-8, მე-9 და მე-10 საყრდენებამდე მისასვლელად მოეწყობა დროებითი გზები. მე-12 საყრდენი გადაკვეთს მდინარე საშუალას და მე-12 დან მე-15 საყრდენების ჩათვლით განთავსდება მდინარის მარცხენა ფერდზე. მე-15 საყრდენისთვის შერჩეულია სპეციალური AYT-ის ტიპის ინდივიდუალური კონსტრუქციის ფოლადის საძირკველი. მე-15 საყრდენიდან მე-16 საყრდენამდე გაიჭიმება დაახლოებით 250 მეტრის ეგზ, რომელიც მეორედ გადაკვეთს მდინარეს და მე-16 და მე-18 საყრდენების ჩათვლით განთავსდება მდინარის მარჯვენა ფერდზე. აღნიშნულ სამ საყრდენთან მისასვლელად გაფართოვდება არსებული ე.წ „საცხენოსნო გზა“. მე 18 საყრდენიდან ეგზ მე-19 საყრდენთან დასაკავშირებლად კვლავ გადაკვეთს მდინარეს და მე-19 საყრდენი განთავსდება მდინარის მარცხენა ფერდზე. შემდგომ, მე-20 საყრდენი მოეწყობა მდინარის მარჯვენა ფერდზე, აქაც მოხდება არსებული გზის გაფართოება ტრანსპორტის უკეთ გადაადგილებისთვის და საბოლოო 21-ე საყრდენთან დამაკავშირებელი ეგზ მეოთხედ გადაკვეთს მდინარე საშუალას და განთავსდება სოფელ ხიდისთავის საზღვართან, საიდანაც დაიწყება საკაბელო ეგზ-ს ტრასა. საპროექტო ეგზ-ის საჰაერო მონაკვეთი 4 წერტილში გადაკვეთს მდ. საშუალას კალაპოტს, მაგრამ ყველა შემთხვევაში საყრდენების განთავსება ხდება ფერდობის მაღალ ნიშნულებზე, მდინარის კალაპოტიდან დაცილებით და შესაბამისად მდინარის წყლის ხარისხზე ნეგატიური ზემოქმედების რისკი მინიმალურია.

საკაბელო ტრასის საერთო სიგრძეა 3410 მ, რომელიც იწყება N 21 საყრდენიდან და მიუყვება სოფელი ხიდისთავის ცენტრალური ასფალტის გზას. საპროექტო ტრასა არ გადის არცერთ საცხოვრებელი ეზოს ტერიტორიაზე. ინფრასტრუქტურის მოსაწყობად საჭირო იქნება მხოლოდ გრუნტის და ასფალტის გზის დროებითი მოხსნა და საქმიანობის დასრულების შემდგომ აღდგენითი სამუშაოების ჩატარება. აღნიშნული ტრასა საბოლოოდ შეუერთდება „ენერჯი პრო ჯორჯიას“ ბალანსზე არსებულ ქვესადგურ „ხიდისთავი 35-ს“. დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში არ იქნება საჭირო ხე-მცენარეების მოჭრა, რადგან საკაბელო ტრანშეის მოწყობა მოხდება გზის პარალელურად. ტრანშეაში

კაბელი უნდა ჩაიდოს თავისუფლად (ზიგზაგისებურად), მოსახვევებში კაბელის რადიუსი უნდა იყოს არანაკლებ $R=15D \geq 69$ სმ. აღნიშნული პირობების გათვალისწინებით კაბელის სიგრძე აღებულია 3×3300 მ. გზების, გახსადენის და სხვა საინჟინრო გადაკვეთებისას გამოიყენება პლასტმასის გოფირებული მილი. ძალოვანი კაბელის პლასტმასის გოფირებული მილები 0,5 მ-ით უნდა გადაცილდეს გადაკვეთის ღერძის ხაზს მარჯვნივ და მარცხნივ. ანგარიშის თანახმად 35 კვ-ის საკაბელო ხაზის ტრანშეა საჭიროა მოეწყოს შემდეგი ნორმების დაცვით: ტრანშეაში კაბელი უნდა მოთავსდეს მიწის ზედაპირის ნიშნულიდან არანაკლებ 1200 მმ-ისა, რომლის ზედა (150 მმ.) და ქვედა (100 მმ.) ფენა იფარება ქვიშით. ქვიშის ზედა ფენაზე უნდა დაედოს ბეტონის ფილა $1000 \times 500 \times 60$. ბეტონის ფილის თავზე უნდა მოეწყოს უკუყრილი, მიწის ზედაპირის ნიშნულიდან 250 მმ-ის ქვემოთ უნდა ჩაიდოს სასიგნალო ლენტი 2×150 მმ. გრუნტის გზის გადაკვეთისას (N1, 2, 3, 14, 15, 26, 27, 28) საკაბელო ტრანშეას სიღრმე უნდა იყოს არანაკლებ 1,5 მეტრისა. ძალოვანი კაბელები მოთავსებულები იქნება პლასტმასის გოფირებულ მილში. მილის სიგრძე 0,5 მეტრით უნდა გადასცდეს გადასაკვეთი მონაკვეთის სიგრძეს. ასფალტირებული გზის (N22) გადაკვეთა უნდა განხორციელდეს განივად დახურული წესით (ჰორიზონტალური ბურღვის მეთოდით/გრუნტის გამოჭირხვნით).

გაზის მილსადენის გადაკვეთა: საპროექტო 35 კვ ძაბვის ძალოვანი კაბელები განთავსდება მოქმედი მიწისქვეშა გახსადენის მილიდან 1 მეტრის სიღრმეზე. კაბელები მოთავსებული იქნება პლასტმასის გოფირებულ მილში. მილის სიგრძე 0,5 მეტრით უნდა გადასცდეს გადასაკვეთი მონაკვეთის სიგრძეს. გათხრითი სამუშაოები უნდა შესრულდეს ხელით.

ხიდის გადაკვეთა: ძალოვანი კაბელები მოთავსებული იქნება პლასტმასის ხისტ მილში, რომელიც დამაგრდება ხიდის გასწვრივ სპეციალური სამაგრების გამოყენებით. ტრანშეაში ჩასვლა-ასვლის ადგილებში გათვალისწინებულია კაბელების პლასტმასის გოფირებულ მილში ჩადება.

გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, მისასვლელი დროებითი გზების და საყრდენების მოწყობის სამუშაოები არ გაგრძელდება დიდი ხნის განმავლობაში. რადგან ჩასატარებელი სამუშაოებისათვის საჭირო იქნება დაახლოებით 2-3 თვე. მშენებლობაზე გარდა ინჟინერ-ტექნიკური პერსონალისა, ძირითადად დასაქმებული იქნება ადგილობრივი მოსახლეობა, რომელთაც საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფა არ დასჭირდებათ.

წარმოდგენილი გზშ-ის ანგარიშით ძირითადი სამუშაოების დასრულების შემდგომ დაგეგმილია სარეკულტივაციო სამუშაოები, რაც გულისხმობს მშენებლობის პროცესში დაზიანებული უბნების აღდგენას, დაზინძურებული ნიადაგების/გრუნტის მოხსნას და სარემედიაციოდ გატანას (არსებობის შემთხვევაში), სამშენებლო ნარჩენების გატანას, ასევე ანგარიშით წარმოდგენილია გარემოზე ზემოქმედება და ანალიზი, თითოეული გარემოს კომპონენტის მიხედვით თავისი შემარბილებელი ღონისძიებებით, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, ა.შ.

გარემოსდაცვითი ღონისძიებებიდან მნიშვნელოვანია, რომ დაცული სახეობების გარემოდან ამოღება მოხდება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმებით. ასევე ანგარიშით გათვალისწინებულია, რომ ღეროს 8 სანტიმეტრზე მცირე დიამეტრის მქონე წითელი ნუსხით დაცული ხე და ბუჩქოვან მცენარეთა ინდივიდები, სამშენებლო საქმიანობის განსახორციელებელი ტერიტორიებიდან გადაირგოს უსაფრთხო ტერიტორიებზე. გადარგვა განხორციელდება უსაფრთხოების წესების დაცვით მსგავს ჰაბიტატში, საიდანაც მოხდება აღნიშნული ინდივიდების ამოძირკვა. სახელმწიფო ტყის ფონდის მართვას დაქვემდებარებულ ფართობებზე დაგეგმილი ნებისმიერი საქმიანობა

შეთანხმდება ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან. მცენარეული საფარის დაზიანებისგან დასაცავად მკაცრად განისაზღვრება სამშენებლო უბნების საზღვრები და ტრანსპორტის მოძრაობის მარშრუტები.

წარმოდგენილი გზშ-ის ანგარიშით დგინდება, რომ 19694კმ ფართობი „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ „ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს N299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით 1492 კვ.მ ფართობი მდებარეობს ჩოხატაურის სატყეო უბნის ჩოხატაურის სატყეოში, ყოფილი საკოლმეურნეო ტყე.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, 2018 წლის 17 დეკემბერს, ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის, სოფ. ხიდისთავის მუნიციპალიტეტის შენობაში გაიმართა აღნიშნული პროექტის საჯარო განხილვა, რომელსაც ესწრებოდნენ შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯია“-ს და შპს „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენლები, ასევე ადგილობრივი თვითმართველობის ორგანოს წარმომადგენლები და მოსახლეობა. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის მიზნით სამინისტროში დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე მოსახლეობის მიერ არ ყოფილა წარმოდგენილი შენიშვნები და კომენტარები დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით.

აღნიშნული გზშ-ს ანგარიში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით, რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების, ასევე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 42-ე მუხლის პირველი ნაწილის და ამავე კოდექსის II დანართის, მე-3 პუნქტის 3.4 ქვეპუნქტის საფუძველზე

გ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიას“ 35კვ ძაბვის საჰაერო და საკაბელო ეგზ „მეწიეთი“-ს მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიამ“ საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმის, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
4. შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიამ“ მშენებლობის დაწყებისა და ექსპლუატაციაში შესვლის შესახებ აცნობოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს;
5. შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიამ“ სამშენებლო სამუშაოების განხორციელება უზრუნველყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად.
6. შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიამ“ მშენებლობა განახორციელოს „ელექტრული ქსელების ხაზობრივი ნაგებობების დაცვის წესისა და მათი დაცვის ზონების დადგენის

შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 24 დეკემბრის #366 დადგენილების შესაბამისად.

7. შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიამ“ მშენებლობის დაწყებამდე სახელმწიფო ტყის ფონდის მართვას დაქვემდებარებულ ფართობებზე ნებისმიერი ქმედება განახორციელოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით და უზრუნველყოს აღნიშნული საკითხის შეთანხმება სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან.
8. შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიამ“ უზრუნველყოს ზემოქმედებას/ჭრას დაქვემდებარებულ 8სმ-ზე ნაკლები დიამეტრის მქონე საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი მცენარეების გადარგვა შესაბამის გარემოში;
9. შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიამ“ მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს საპროექტო ტერიტორიაზე გავრცელებულ ცხოველთა სახეობების კვლევის ანგარიშის (შესაბამის ფოტომასალასთან ერთად) საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენა;
10. შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიამ“ მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ხეების ჭრის შედეგად ცხოველებსა და ჰაბიტატებზე მიყენებული ზემოქმედების შესახებ ინფორმაციის სამინისტროში წარმოდგენა, სადაც აისახება თითოეული სენსიტიური სახეობებისა და ჰაბიტატებისთვის კონკრეტული შემარბილებელი, ზემოქმედების თავიდან აცილების და საჭიროების შემთხვევაში საკონსერვაციო აღდგენის ქმედებები, ზემოქმედების სახეების მიხედვით;
11. შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიამ“ მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ფრინველებზე ზემოქმედების შერბილების მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებების საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა;
12. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან სამი თვის ვადაში უზრუნველყოს ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმის განახლება და სამინისტროში წარმოდგენა, სადაც მოცემული იქნება შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვება, საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი შემარბილებელი და/ან საკომპენსაციო ღონისძიებების განსაზღვრა/განხორციელების მიზნით.
13. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში, გადაცემა განახორციელოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესის შესაბამისად;
14. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიას“;
15. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „ენერჯი დეველოპმენტ ჯორჯიას“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
16. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
17. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'ლ. დავითაშვილი'.

მინისტრი